

SÂNZIENELE

Bietul om primitiv supus veșnic stihilor naturii – fulgere, tunete, potop de ape, cutremure și tot felul de manifestări inexplicabile pentru mintea lui neajutorată – a încercat după puterile lui să facă față temerilor născocind tot felul de divinități și genii ale binelui și răului, astfel au luat naștere credințele, obiceiurile, superstițiile, datinile, tradițiile. După ce s-a ajuns la monoteism, creștinismul impunându-se destul de greu în această lume păgână plină de superstiții și angoase, „misionarii creștini” – puși față-n față cu religiile populare vii (...) au fost nevoiți să „creștineze” divinitățile și miturile păgâne (Mircea Eliade, Aspectele ale mitului).

În mulțimea de credințe, datini, superstiții care circulă în arealul nostru sud-dunărean se numără și Sânzienele (din latinul Sanctus dies Iohannis), după cum este consemnat în Dicționarul universal al limbii române, în 12 volume, din anul 2010. După alții, în lumea romană venea de la numele zeiței vânătorii, Diana. Sânziene este și numele mai multor plante erbacee dintre care cea mai cunoscută este aceea cu flori galben-aurii, plăcut mirositoare.

Noaptea (Noaptea de Sânziene, cum și-a intitulat Mircea Eliade ultimul său roman) sunt nopțile (sau noaptea) din preajma acestei sărbători când, după unele credințe populare, se produce o liniște desăvârșită. Toate forțele naturii, atât cele benefice cât și cele malefice, prind puteri nebănuite. Iar în noaptea de 23 spre 24 iunie se deschid cerurile, petrecându-se tot felul de întâmplări miraculoase, atunci crede poporul că animalele se strâng la sfat și prind a grăi. Zânele sânziene plutesc prin aer sau calcă ușor pământul cântând și ajută semănăturile să dea rod și femeile căsătorite să fie fertile, ajută păsările și animalele să se înmulțească, vindecă bolnavii și feresc holdele de grindină.

Legende prezintă Sânzienele ca pe niște fete foarte frumoase, de aceea sunt cunoscute și sub numele de Frumosele, Zânele, pe la noi mai poartă și denumirea Drăgaicele, trăind pe câmpii și în păduri, impregnând florile și buruienile cu calități tămăduitoare.

Dar cu cei care nu le sărbătoresc cum se cuvine sunt răzbunătoare și-i pedepsesc aspru, de aceea păstrătorii tradițiilor păzesc cu grijă aceste zile nemuncind, cântând și veselindu-se. Fetele culeg flori de pe câmp pe care le împletesc în cununi și le aruncă peste case, dacă acestea se lovesc sau se agață de horn, atunci în casa aceea va avea loc, în curând, o cununie. În zorii zilei de 24 iunie, băieții adunați în cete străbat, gătiți cu flori de sânziene la pălărie, ulițele satului. Tot atunci se alege Sânziana sau Drăgaica dintr-un grup de 7 fete. Ea trebuie să fie cea mai frumoasă, cea mai cuminte și bună dintre toate. Această fată-zână este împodobită cu spice de grâu, iar celelalte surate sunt îmbrăcate în haine albe ca spuma laptelui. Alaiul vesel colindă satul oprindu-se pe la răscruci ca să încingă câte o horă, cântând și chiuind.

Superstițiile se țin lanț în ziua aceasta: roua din noaptea de Sânziene este socotită miraculoasă, dacă îți stropești trupul cu ea devii suplu și frumos, dacă te speli pe față cu rouă vei căpăta frumusețe veșnică, iar băieții vor deveni chipeși și îndrăgiți de fete. Iar dacă vei culege roua de pe frunze în zori, te vei vindeca de durerile de oase. O altă superstiție susține că dacă înainte de Sânziene nu cântă cucul, vara va fi secetoasă.

Din negura vremurilor se obișnuia ca de această sărbătoare să se aprindă focuri, în flacăra cărora se turnau licori frumos mirositoare, și tinerii buciumau și strigau în jurul lui ca să alunge spiritele rele, prin unele locuri mai dăinuie și astăzi focurile tradiționale cu această ocazie.

SÂNZIENELE

Dar să nu uităm nici bâlciurile care se țineau, și se mai țin prin unele locuri, în această zi, mai cu seamă prin Moldova. Sărbătoarea păgână împletindu-se armonios cu cea creștină, din toate colțurile, mai cu seamă prin Bucovina, oamenii vin să se roage la moaștele Sfântului Ioan cel Nou sau de Vară, de la Suceava, care-i va apăra de boli și de necazuri.

Toate acestea și multe alte amănunte despre trecut le aflăm de la neîntrecuții noștri etnografi și folcloriști (Tudor Pamfile, Elena Niculiță Voronca, S. Fl. Marian și alții), pe care ar fi bine să-i citim pentru a afla mai multe despre originile noastre.

BEATRICE KISELEFF

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*